

ŽIVOTNÍ STYL 30. 12. 2014

Silvestrovské a novoroční zvyky nejsou jen o předsevzetích

Již podle Juliánského kalendáře byl prvním dnem roku právě 1. leden. V církevní liturgii se ale počátku 1. leden nesvětil, počátkem liturgického...

K oslavám nového roku se váže řada pověr. Jedná se o svým způsobem poměrně významný den, a proto nemůže uniknout zvýšené pozornosti. Navíc každý doufal v nějakou změnu, v to, že by nějakým rituálem či dodržením pověry bylo možné ovlivnit štěstí v následujícím roce ve svůj prospěch.

Z historie „Nového roku“

Již podle Juliánského kalendáře byl prvním dnem roku právě 1. leden. V církevní liturgii se ale počátku 1. leden nesvětil, počátkem liturgického roku byl advent. Teprve až od 17. století se prosazuje sjednocování církevního a občanského počátku roku na 1. leden.

Novoroční pověry a zvyky

- Co se tento den udělá, bude mít vliv na celý následující rok příští. Však kdy by neznal úsloví: „Jak na nový rok, tak po celý rok.“ Je tedy vhodné nehádat se a vyhnout se mrzutostem, aby tyto nepříjemnosti člověka nepronásledovaly po celý rok nadcházející.
- Ten, kdo u sebe má na Nový rok dost peněz, nemusí se obávat nedostatku v roce následujícím.
- Obléknete-li se na Nový rok do nového, pak budete po celý přicházející rok – „jako noví“.
- Za dobré znamení se považovalo, vstoupila-li do domu na Nový rok mladá dívka či dítě, avšak

ne stará žena.

- V některých oblastech u nás se na Vánoce pekla vánočka, ve které bylo zapečeno hrachové zrnko. Jedla se právě na Nový rok, a kdo ve svém kousku zrnko našel, ten měl štěstí v dalším roce zaručeno.
- V tento den by se nemělo nic ze stavení vynášet, neboť by to pak v domě celý další rok chybělo.
- Na Nový rok by se nemělo prát ani věšet prádlo, věstilo to hospodyni neštěstí a soužení po celý následující rok.
- Na Nový rok by se rozhodně neměla pojídat drůbež, ani jiní opeřenci, například slepice, kachna a podobně. Prý by štěstí uletělo z domu. Ani zajíce či králíky nekonzumujeme na Nový rok, štěstí by nám pak uteklo!
- Na Nový rok se doporučuje pojídat čočka, ta totiž věští do následujícího roku peníze. Na Nový rok se na některých jídelních stolech objevoval prasečí rypáček jako symbol štěstí.
- To, jaký následující rok bude, se usuzovalo i z toho, na který den v týdnu Nový rok připadl. Je-li v pondělí, pak podle pověr nás čeká krutá zima, vlhké jaro, povodně a boj s nemocemi. Nový rok připadající na úterý věští ještě krutější zimu, ale úrodný rok. Nový rok ve středu znamená příznivý nadcházející rok, ve kterém nebude nouze o dostatek vína, nebude se však dařit medu. Čtvrteční Nový rok věští mírnou zimu, větrné jaro, parné léto, pěkný podzim, hojnost ovoce i dostatečnou úrodu obilí. Novoroční den v pátek věští oční nemoci, hrozbu války a vysokou úmrtnost. Na sobotu připadající Nový rok předpovídá dle pověr hodně ovoce, ale málo obilí. Novoroční den v neděli znamená mírnou zimu, úrodné jaro a větrné léto.
- Jedním z lidových zvyků, které se alespoň na vesnicích poměrně dlouho udržely, bylo chození chudých žen, tzv. ometaček po staveních, kde symbolicky ometaly plotnu, aby kamna v novém roce dobře hořela a přály obyvatelům do nového roku vše dobré, za což obdržely almužnu.

Oslavy Nového roku u nás v minulosti

Na Nový rok se u nás dodržovaly mnohé zvyky, které jsou však dnes již zapomenuty. Od stavení ke stavení chodívali zpěváci, kteří dostávali odměnu, hospodář také obdarovával čeledíny a děvečky. Učitelé posílali vrchnosti i městským zástupcům malovaná a veršovaná přáníčka, na něž bylo zvykem odpovědět finančním darem. Chodilo se na koledu – pekařští koledníci ometali peroutkami za drobnou odměnu nebo pohoštění prach, jinde chodily na koledu ženy v šátku s husím křídlem a hrnečkem s kolomazí, kterou umazaly nepozorného hospodáře. Výslužkou byla drobná odměna, pohoštění či pálenka.

Oslavy Nového roku dnes

V některých rodinách je zvykem, že se celá rodina sejde u bohatého oběda. Na svátečním stole by neměla chybět čočka nebo polévka s drobnou krupicí, tzv. milionová – to proto, aby se člověka držely peníze i v následujícím roce. Před Novým rokem si lidé posílají blahopřejné novoročenky s přáními do nového roku. Na některých novoročenkách se objevuje zkratka P.F. – pour feliciter – francouzská zkratka znamenající – „pro štěstí“.

V dnešní době také mnoho lidí v rámci oslav Nového roku cestuje – poznávají nová místa i netradiční zvyky, či tráví Silvestra na horách.

Novoroční předsevzetí

Na konci roku si mnoho lidí dává závazky, tzv. **předsevzetí**, co by chtěli v roce následujícím změnit a zlepšit. Taková předsevzetí se často týkají stravy, životního stylu, sportu, hubnutí, vztahů v práci i se

svými nejbližšími a podobně. Chcete-li opravdu dosáhnout reálných změn, pak si zkoušejte dávat předsevzetí realistická, konkrétní, plánujte jednotlivé kroky a dejte si cíl, který budete schopni dodržet. Za každý úspěch se odměňujte a vše si zapisujte. Myslíte-li své předsevzetí vážně, pak se o něj podělte i s okolím, podpora okolí Vám pomůže. Pokud budou chtít, zapojte do plánů i své kamarády, ve dvou i více se to lépe táhne. Představujte si svůj cíl a výsledek.

Novoroční zvyky ve světě

Novoroční zvyky ve světě jsou různé, některé z nich i poměrně neznámé a kuriózní. Co tedy můžete očekávat na Silvestra a Nový rok v různých zemích světa?

Rakousko: Naši geografičtí sousedé mají ve zvyku lití olova a darování talismanů v podobě malých prasátek či jiných obdobných figurek z marcipánu či čokolády. Tradičně odpočítávání do Nového roku doprovází z televize a rádia Straussův valčík – Na krásném modrém Dunaji. Rakušané tak do nového roku doslova protančí.

Španělsko: Ve Španělsku patří k tradici o silvestrovské půlnoci sníst s každým úderem odbíjení věžních hodin jednu kuličku hroznového vína, což jim má přinést štěstí v následujícím roce. Španělé na Nový rok nosí červené spodní prádlo, což jim má dle tradice také přinést štěstí.

Rumunsko: Mezi zvyky, které mají Rumunům přinést v následujícím roce štěstí, patří nošení jehněte v náručí. Kdo takové jehně pohladí, bude mít v novém roce štěstí. Za pohlazení je však nosiči (nejčastěji dítěti) nutné dát nějakou drobnost.

Bulharsko: Rituál zvaný kukeri se odehrává na Nový rok, Bulhaři vyhánějí zlé duchy, tancují ve strašidelných kostýmech a zahánějí tak temné bytosti i upíry. To jim má zajistit zdraví i úrodu v následujícím roce. Kostým tvoří dřevěná maska a kožešina se zvučnými zvonky.

Řecko: V Řecku se na Silvestra hrávají v domácnostech karetní hry.

Slovensko: Poměrně novou tradicí se v Bratislavě stává silvestrovský běh přes bratislavské mosty, jedná se o jakýsi minimaratón a délce 10 km.

Skotsko: Ve Skotsku se Silvestr společně s Novým rokem oslavuje celé 4 dny. 31. prosince se vyráží společně do ulic a popíjí se skotská whisky. Celé oslavy se nesou ve festivalovém duchu.

Irsko: Irové klepou na Nový rok chlebem na dveře pro štěstí a zahnání zlých duchů.

Filipíny: O Silvestru skáčou dospělí i děti do co nejvyšší výšky, což jim má zajistit úrodu, blahobyt zase zajišťují otevřená okna i dveře, rozsvícená světla a mince na parapetech. Z období španělského koloniálního partnerství se zachovala tradice pojídání dvanácti kuliček hroznového vína. Trs hroznového vína se také pro štěstí věší na dveře.

Jihoafrická republika: Přicházející nový rok se v J.A.R. slaví karnevalovou oslavou.

USA: Zajímavou tradicí je novoroční plavání otužilých plavců v San Franciském zálivu.

Chile: Na Silvestra se lidé v Chile scházejí na hřbitově, aby Nový rok a jeho příchod přivítali ve společnosti mrtvých příbuzných.

Itálie, Benátky: Oslavy probíhající na náměstí svatého Marka jsou okořeněny snahou o překonání rekordu o nejpočetnější hromadný polibek na světě.

Novoroční magie a rituály

- Kolem domu rozprašte sůl, odeženete tak zlé duchy. Ty můžete vyhnat také tím, že vylijete škopek vody z balkónu.
- O půlnoci obejděte dům v ruce s kufrem třikrát, zajistíte si tím, že Vaše cesty v následujícím roce budou bezpečné.
- Příchod nového roku je také ideálním momentem pro rozloučení se se vším nepotřebným, co již v novém roce nechci zažívat a nemám potřebu nést si dále. V klidu se posadte napište, nakreslete nebo jinak zaznamenejte na kus papíru vše, co jste letos prožívali a chcete se s tím nějakým způsobem rozloučit. Pokud máte i nějaké předměty, které se k těmto událostem pojí, pak je můžete rovněž rituálně odložit, spálit, či vyhodit. Sepsané potom můžete spálit a rozdělat nový oheň, kterému odevzdáte svá přání pro rok následující.

Děkujeme vám za přízeň a přejeme hodně štěstí, zdraví a úspěchů v roce 2015.

Vaše REDAKCE